Ч. 271 (12.927). Львів, середа 2. грудня 1931. Poсztowa oplatę załaczono rycz. Hem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

„СТАЛІН І КО".

Під таким титулом появилася нова книжка графа Куденгове-Калергія і викликала таке заінтересування та попит, що друкується вже третім накладом. Успіх свій завдячує книжка не лише популярності самого автора та актуальності теми, а перш за все способові її трактування. Книжка ця свідчить про епохальний зворот европейської думки про більшовизм. Куденгове-Калєрґі не сказав ще очевидно свого останнього слова про більшовизм, він не зробив ще останніх висновків, але він на добрій дорозі до останнього пізнання більшовизму, дарма, що в дорозі до цього стоять ще деякі перешкоди. Ґраф Калерґі ідеаліст і космополіт, його концепція Паневропи нереальна і він ще не бачить того, що своїх найзапекліших ворогів має більшовизм в межах самої Радянщини в націях, поневолених Московщиною, але він пізнав вже ґрунтовно соціяльну суть більшовизму та ствердив, що „Царизм і сталінізм є дві абсолютистичні, деспотичні російські системи".

Українцям Куденгове-Калерґі нічого нового не говорить. Цю тезу з її невдалими висновками популяризує між іншим вже вісім місяців український місячник в німецькій мові „Die Völkerbrücke", на цюж тему друкується і брошура „Die Nation in Sowjetketten". Але це не те саме, коли про щось говорить невідомий український журналіст, але німецький публіцист світової слави, якого теорію намагається здійснити один з найбільших державних мужів Франції.

Характеристика радянського ладу точна і пластична причиниться певне до зміцнення протибільшовицької акції в Европі, і то в колах, які раніше ставились до цієї справи досить байдуже. Ту книжечку повинні собі прочитати передусім наші „радянофіли". Ширше значіння вона має тому, що причинюється до утворення европейського фронту проти більшовиків.

Влучність поодиноких дефініцій збільшує аґітаційну вартість нового паневропейського видання. Сталіна схарактеризовано там одним реченням: „папа комуністичної церкви, цісар Росії і ґенеральний директор радянського тресту..." Росія — церковна держава. Ця нова релігія має свою біблію; старий заповіт Маркса і новий заповіт Леніна... Над масами панує, як кляса, промислове робітництво. Над цією клясою панує, як каста, мала меншина — комуністична партія. Над цією кастою панує, як оліґархія, провід партії. Над цим проводом панує, як диктатор, — ґенеральний секретар... Робітників віддано на ласку й неласку державі. Цей хлібодавець не лише може диктувати їм зарібкову платню, але й призначати мешкання, поживу й одяг. Залежність робітника від його нового пана більша ніж залежність колишнього кріпака від дідича, вона рівна залежності невільника від свого пана...

Більшовизм лишається у своїй ідеольоґії революційним, але у своїй тактиці контрреволюційний. Диктатура малої ґрупи провідників перебрала спадщину великих князів, Сталін спадщину царя.

Совєтизм є фашизмом вищого ступня, фашизмом зі збільшеним господарським масштабом. Його з більшим правом можна назвати перевищенням фашистівської ніж соціялістичної засади... Хто бачить у фашизмі реакцію, той мусить пізнати в сталінізмі ультрареакцію, бо італійський підданець всетаки вільна людина в порівнанні з російським... Мусоліні почуває себе наступником цезарів та князів ренесансу — Сталін провадить такуж боротьбу проти европейської культури, як колись Аттиля чи Джінґісхан...

Терор є невідлучним складником більшовицької системи... В деякім відношенню ДПУ подібна інквізиції.

Країна Сталіна — в середині поліційна держава, назовні імперіялістична великодержава... Її безпосередні імперіялістичні цілі спрямовані не проти Европи, а проти Азії. Поважна спроба прилучити до федерації радянський Китай не мала успіху. Покищо імперіялістичні цілі більшовизму обмежуються до Монґолії, Зовнішньої Манджурії та Східного Туркестану. — Пятилітка виявляє капітуляцію комунізму перед державним капіталізмом.

Не жалує автор гострої критики й сучасній Европі. Европа перебуває в анархії, в хаосі влади, в господарськім і духовім хаосі. Анархія европейського господарства перевищує навіть анархію европейської політики.

Порівнюючи обидві російські системи, царську та більшовицьку, автор приходить до дуже цінних висновків. Обидві системи імперіялістичні: на схід і на захід, до Европи і до Азії. Своєю істотою вони азійські, не зважаючи на европейські теорії та програми. Вони протиліберальні: вони ненавидять европейську вільнолюбну думку, демократію й лібералізм. Вони почувають себе вищими від Европи та покликаними „віднести" її від сходу. На місце февдального царизму прийшов в Росії соціяльний царизм.

Хто комуніст, той мусить поборювати ідеал волі. Хто любить волю, той мусить поборювати комунізм. Бо вони непримирі противники. Лише ренесанс вільнолюбної думки може врятувати Европу від більшовизму. — Робочі методи пятилітки такі, які були при будуванню пірамід, вони значать поворот до державного невільництва фараонів. — Більшовизм витворює нову нерівність, збільшує злидні, руйнує безпеку, вбиває волю. — Лише ідея Европи може стримати наступ більшовизму. Проти Союзу Радянських Республик має повстати союз европейських держав; проти радянського тресту — европейська митна унія; проти червоної армії,— европейська союзна армія...

Від себе мусимо додати — проти нерозуміння національних відносин в Радянщині мусить повстати єднання Европи з поневоленими націями Радянщини.

М. Данько.

„Фікційні орґанізації".

З волинських болячок.

Гадаємо, що на Волині не найдеться не лише українець, але й поляк, який сказав би, скільки там є польських орґанізацій, а тим більше — який перечислив би їх.

Українська преса нераз підкреслювала, що ці орґанізації здебільша штучні, непотрібні самим полякам, гальмують природний розвиток місцевого населення і марно зїдають податкові гроші, словом — нікому нічим не приносять користи, за вимком зїдачів хліба, скритих за фірмою орґанізацій. Голос нашої преси, як звичайно, не находив собі зрозуміння і належного відгуку. Життя котилося далі, аж нарешті докотилося до краю.

Згадані орґанізації, подібно до дитячих ґумових бальонників, поки їх „надували" субвенціями, мали вигляд справжніх орґанізацій. Як лише це „надування" припинилося, вони почали швидко корчитися й жалібно пищати. Це ніяка „українська злоба", а щире признання самої польської преси. „Земя Волиньска" (ч. 44) так про це каже:

„Минає час гарного розвитку нашого сус-
пільно-господарського життя"... „**Більшість ор-
ґанізацій, які спірали своє життя на субвенціях,
коли цих цих субвенцій забракло... хилиться до**
занепаду, бо є річю цілком зрозумілою, що жит-
тя **кожної** орґанізації **залежить від** життєвої
сили й жертвенности їхніх членів, а не від суб-
венцій". Треба додати: передусім залежить від
самої потреби тих орґанізацій.

Очевидно, згадані волинські орґанізації є —
як уже згадано — для самого польського насе-
лення здебільша зайвими, бо їх викликали не
польські життєві потреби, лише всякі хибні по-
літичні міркування. Тому й вони не виявляють
ні „життєвої сили" ні „жертвенности".

„Земя Волин." натякає навіть на те, що вони
повстають внаслідок гірших причин: їх творять
і ними кермують люди, що „передовсім думають
про роблення „карієри". Навіть ще гірше: „В
життя наших орґанізацій—каже „З. В."— закра-
дається невідповідний елемент, для якого є чу-
жою всяка чесність" і т. д.

На другому місці тогож самого числа „З.
В.", говорячи про „Товариство орґанізацій і ку-
лок рільничих", каже, що члени цього товари-
ства „дають до бюджету 5 відс., а решта, себто
95 відс.. іде з урядових субвенцій". Томуто той
польський патріотичний часопис називає ці ор-
ґанізації **„фікційними громадськими орґаніза-**
ціями".

Як бачимо, „Земя Волиньска" досить вираз-
но поставила крапку над „і"; орґанізації здебіль-
ша фікційні, які польське населення не підтри-
мує, істнують вони на субвенції до 95 відс. своїх
бюджетів, часто творять їх люди задля карієри
або такі, про яких (так делікатно каже „З. В.")
доходять більше ніж прикрі поголоски про фі-
нансові недокладности" і т. д.

Часопис, очевидно, має на увазі „Волинське т-во орґанізацій і кулок рільничих", яке пропустило понад міліон зол. субвенцій, зробило ще двіста тисяч боргу й не мало належної рахунковости, про що теж писала та сама ґазета.

Зрештою ми й не згадувалиб про ці здебільша штучні, а навіть фікційні орґанізації, колиб їхнє істнування і праця не зачіпали інтересів українського населення.

По-перше, на субвенції для цих орґанізацій ідуть і українські податкові гроші.

По-друге, українські дійсні, не фікційні орґанізації, яким не бракує життєвої сили й жертвенности громадян, не то субвенцій, але й позичок зі своїх таки податкових грошей навіть на покращання рільництва і платничої здібности населення не одержують.

По-трете, мета цих, у більшій части штуч-
них і польському населенню непотрібних орґа-
нізацій, добре всім відома. Наскільки кращеб,
спокійніше, поступовіше й багатше виглядало
життя нашого народу, колиб декотрих отих
штучних орґанізацій не було, або колиб бодай
вони не перешкоджали нашим масам працювати
й багатіти!

Мети, до якої вони були покликані, вони не
осягають і осягнути не зможуть. Одначе це не
перешкоджає ендецько-санаційній ґазеті заклик-
кати таки до оживлення й підсилення їх.

Такато волинська льоґіка.

Senex.

Переносини на захід.

Дальші жертви 58. параграфу учительської прагматики.

6 в турчанському повіті інспектор Береж-
віцкі. По ендеку Ковечнім, який — хоч ендек —
був менше експанзивний, перевів п. Бережніцк.
майже в усіх школах Турчанщини „утраквізм"
Де зустрічав перепони — там поборював їх ріж-
ними методами. У пресі порушувано вже видуп-
рювання підписів на шкільні декларації від се-
лян; ці декларації названий інспектор поспішно
висилав до влади й утраквізував школи.

Другим способом п. Бережніцкого на лікві-
дацію українських шкіл в Турчанщині було о-
чищування повіту з українців-учителів. Від 1928
р. робить він це консеквентно і планово. Майже
щорожу переносить з Турчанщини постійних у-
чителів на основі 58 § учительської прагматики
(„для добра школи") і майже щороку звільняє

кількох тимчасових учителів-українців на основі § 69 прагматики. В р. 1930 в сезоні виборчої гарячки позбувся він чотирьох найкращих і найінтелігентніших педагогів (Пруцова, Панас, Кузьмаківна, Хаджай), — яких перенесено далеко на західні землі Польщі. На чім йому залежить, що ці учителі мають зломане родинне життя, що їх зруйновано матеріяльно — та що сьогодня попадають вони в нервовий розстрій чи навіть тиняються по шпиталях.

В останніх тижнях треба було позбутися ще одного вимково інтелігентного і роботящого вчителя, п. Миколу Корчинського з Жукотина. Розуміється, використано § 58 учительської прагматики. Службових провин за п. Корчинським не було, бо все визначався він найбільшою робітливістю і, як педагог, по 20 літах бездоганної служби, не міг бути поганим учителем. Як громадянин жив просто зразково та скромно, бо й при одній невеликій учительській платні, недузі жінки, утримуванні 2 дітей в гімназії та сам хворий на серце, навіть не міг інакше жити. Вистане згадати, що 23 км. з наплечником носив харчі дітям з дому до міста, бо не ставало його на фірманку. Сказав би хтось, що може входили тут у гру кепські відносини між ним і громадянством? Також ні! — бо був він лагідної, ввічливої вдачі та мав симпатії всього оточення. Якже з формальною причиною перенесення: „добром школи? На місце п. Корчинського іменовано якусь зовсім молоденьку учительку-польку, а на його новому місці служби в якихось Хорках, у повіті Ленчица, щойно у вересні ц. р. призначено вчителя майже рівночасно з виставленням декрету Корчинському. Переносили п. Корчинського так швидко, що в декреті змінили йому імя. Це не перешкодило інспекторові Бережніцкому названого вчителя звільнити і замкнути йому платню. Учитель відізвся письменною просьбою, домагався подати йому доказ провин, за які його перекидають далеко від рідні — але надаремно.

Зруйнований морально і матеріяльно поїхав остаточно на нове місце призначення, бож треба дітям і хворій жінці добути хліба. Приїзджає до означеної школи. Рідня тамошнього вчителя висипується до нього з лайкою — мовляв, тамошній учитель не просився до Хорків, а прийняв у вересні цю посаду на бажання попереднього інспектора, і вони по 2 місяцях побуту не думають знову перевозитися. Приймають його, стоячи в кухні. Вкінці являється сам тамошній управитель і дальше лайка: урядування — каже — не віддасть, люди до села „русіна“ не пустять, була делегація в кураторії у Лодзі і там обіцяли все змінити. Щоб товариш запросив товариша до хати — не було й думки. Нещасний земляк, не маючи де в селі покріпитися, ані де відпочати, серед зливного дощу піхотою мусів мандрувати нічю 12 км. назад до Ленчици. Коли зголосився в інспектора, то цей ніби то жалів його — дав на тиждень відпустку для переїзду, але й „порадив“ податися на одноклясівку в сусідстві. Таку то „одиссею“ переживає вчитель, якого кидають несовісні інспектори, користуючись злощасним § 58 учительської прагматики, яка не виходить на добро ні школі, ні самому вчительству, до школи вносить непотрібний і шкідливий хаос, а вчительству затроює життя.

Пос. Д. Великанович.

Оптимістичні погляди Г. Форда на крізу і її наслідки.

Европейська преса подає за журналом „The American Automobile“ думки відомого промисловця Форда на тему актуальної тепер і дошкульної для цілого світу проблеми господарської депресії.

„Висказуючись загально, — каже він — *господарська кріза, як така, є корисним явищем.* Вона є менше шкідлива від наслідків, які спричинило би довше тревання давнішого позірного добробуту. Багато людей прохованеться ненарушено через теперішню крізу. Давніший наш добробут не був справжнім добробутом; він шкодив як господарському життю так і публичній моралі. Теперішня кріза минеться, коли загал перестане вірити, що може дістати щось за ніщо, коли люди перестанують спиратись на ініціятиву одиниці — будьто для отримання матеріяльної помочі, будьто в шуканні варстату праці, — і коли закріпиться в нас переконання, що *метою нашого життя не є гріш, а саме життя.*

„Замість зменшити продукцію, як дехто вижидає, кріза власне побільшить її, наставляючи на масовість. Хоч у кожній ділянці промислу продукували ми досі більше, ніж колинебудь давніше, всеж таки ми переконались, що продукція не покриває цілого запотребування. Зміна фінансової структури потягнула за собою кращу виміну товарів. Робоча сила, сирівці, гріш, запотребування — усі ті чинники істнують далі і коли тільки розпращаємось із деякими економічними нісенітницями та змінимо архаїчні методи капіталізації, можна буде ті елементи цвітучого господарського життя довести знову до нормального функціонування.

„В засаді треба би противитися усім обмеженням продукції, картелям і т. п. штучним засобам для санації господарського життя. Хоч запаси непроданих товарів є хвилево причиною багатьох недуг господарського організму, то все таки *результат того буде добрий і обильно винагородить моментальні невдачі.* Нові границі ужитковости даного товару не появляються самі від себе, а спровоковані є власне надміром товару. Нові границі ужитковости — то нові ринки, більший збут і більша продукція, і те все — як я зазначив — появляється під пресією надміру товарів“.

Ті думки, пронизані непохитною вірою в краще завтра, в певність господарської „проспериті“, а з тим у грядучий добробут, нотує пильно вся европейська преса. Серед повені безнадійно сумних вісток із господарського фронту, реєстру зруйнованих підприємств і статистики безробітних — *це дійсно приємна лектура.* Вона в силі ще в останньому моменті вытрутити револьвер із рук нещасливця, що вибрав радше самогубство, ніж життя без надії на ситість чи пак працю.

Аби тільки сповнилось оптимістичне віщування старенького короля автомобілів.

В. Н-вич

Слідство в справі невдалого гітлерівського замаху.

Геське урядове пресове бюро оголосило комунікат з протестом проти спроби затушування приготування до гітлерівського пучу в Гесії. Дотеперішнє слідство ствердило, що інкримінований документ не був тільки приватним елябоpатом д-ра Беста, але вислідом нарад, у яких брали участь усі провідники національно-соціялістичної партії. Комунікат стверджує, що д-р Бест користується особлившим довірям партійної централі в Мінхені.

Дотеперішнє слідство в справі приготувань до гітлерівського перевороту в Гесії довело до того, що надпрокуратор державного трибуналу наказав розпочати судове слідство проти осіб вмішаних у цю справу. Слідчим суддею іменований Зеллен, президент державного трибуналу.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 2. ГРУДНЯ 1931.

Л. І. 3)

Польща, Балтик і Україна.

Галицька держава і Німеччина. — Етапи до пруського королівства. — Відродження Польщі після війни.

Після підкреслення значіння рік, Одера, Висли, Немана, Дніпра, Дністра й Волги для східної Европи, автор говорить про експанзію Болеслава І-го.

„Отже тисяч років тому Польща зробила спробу вперше одночасно засісти на Балтику й на Дністрі, але ця спроба закінчилася катастрофою. Після смерти Болеслава все розвалилося, й поляки в безладді відступили до початкової своєї бази. Промайнуло століття, поки вони віднискали свої кордони, які значно були посунені назад. З боку білорусів і українців ці кордони перерізували Сян і пересікали Буг на заході від Зерестя. Галичина мала своїх руських (ruthènes князів. Цей кордон за незначними винятками відповідає й сьогодні ще етнографічному й релігійному розмежуванню й він припадає з лінією Керзона, запропоновано на мировій конференції. На півночі кордон відділював польську Мазовію від Литви. Таким чином скільки це можливо в такій країні, Польща мала природні кордони і вони піддержували дружні зносини зі своїми сусідами, Руською й Литовською державою, яким вона ще не загорожувала. Стримана на сході, польська експанзія розвинулася вільніше на заході: вона вигнала німців зі Шлеську й приєднала цілу Померанію зі Штетином. Польща осягнула на заході апогей своєї могутности, але цей наслідок був можливий завдяки зручній політиці, яка не хотіла переходити на сході свої природні кордони. Але польська експанзія на захід заломалася перед германізмом, як тільки амбіція втягнула Польщу в авантюри на східних кордонах“.

Згадавши прихід до Польщі тевтонського ордену, покликаного Конрадом Мазовецьким проти литовців, чим у руки Німеччини перейшла лінія Данціг-Кенігсберг-Рига, й натиск Польщі в бік Литви стаття продовжує: „Гармонійна система великих шляхів по ріках Віслі, Немані, Дніпрі й Дністрі була від тепер зруйнована. Чим більше Польща йшла на схід, тим більше вона мусіла відступати терену на заході, аж доки не розбудила найгрізнішого свого супротивника, цю Московщину, розвиткові якої Польща необережно сприяла. У цей мент Польща наштовхнулася на непорушний мур і вона мусіла відступити на обох фронтах. У міжчасі поляки зруйнували галицьку державу...“ Тут автор оповідає долю галицької держави й Волині, про польсько-литовську унію, про Таненберг, після якого „була добра нагода раз назавжди вигнати германізм з Балтику. Але Польща думала лише про Литву, ситуація на сході стала критична й контр-удар негайно дав себе почувати на заході. Коли мир у Торуні (1466) дав Польщі так звану королівську Прусію, тевтонський орден заховав усеж Східну Прусію й свій суверенітет у частині Західньої Прусії. Ця дата 1466 рік має виключну історичну вартість: Польща обмежує свої західні амбіції й кидається з усіх сил на східну авантюру“.

За той час нова сила зявилася на Сході: Москва. „Вже в 1514 р. німецький цісар пропонує Москві розділ Польщі. Ідея ця не була ще зріла, але загрожена Польща не бачила явної небезпеки, а продовжувала боротьбу одночасно на двох фронтах. Вперта в своїй помилці, вона енергійно перла на Схід“... Люблинська Унія була „успіхом, але рік тому (1568) Жигмонт II. признав за бранденбурським електором право спадкоємства в Прусії. Пруське королівство починало виходити з темряви й „успіх“ на сході остаточно зводився до зміцнення германізму в країнах життєвого інтересу для польської держави. Поступ на сході був надто слабий й ефемерний, щоби компенсувати такі важкі жертви. Бажаючи асимілювати українські землі, Польща взялася за завдання вище своїх сил... В 1613 році Польща посадила в Москві католицького царя, але рік передтим електор прилучив до своєї держави Князівську Прусію: це другий етап до пруського королівства. Експанзія в Москву скінчилася поразкою, але одночасно Гогенцолерни засіли міцно в Кенігсбергу. Після невдачі в Москві, невдача на Україні“... „В 1654 р. Україна зєдналася з Москвою й велика антипольська офензива розпочалася. Германізм негайно використовує ці невдачі. 19. вересня 1657 р. Польща мусить признати за Великим Курфірстом його суверенітет над Східною Прусією“...

„У XVIII. в. Польща заплатила за свою велику політичну помилку: бажання переводити вище своїх можливостей експанзію на двох фронтах, а особливо на найбільш небезпечному, на східному. Після розділів Литва загинула спільно з Польщею. Безсильна Україна приєдналася до Москви, яка дійсно була tertius gaudens у цій трагедії“.

Далі читаємо про відродження Польщі після війни: „Нова Польща була виключно створена антантою, щоби тримати в респекті Німеччину й Росію. В 1919 р. Росія була ще невідомою. Хто міг тоді передбачити, що цих 130 міліонів мешканців стане 165 міліонами 12 років пізніше... Німеччина теж не була Прусією XVIII. в. Її 65 міліонів мали глибоке почуття єдности держави від Майнца до Кенігсберга... Перед лицем цієї подвійної небезпеки творці нової Польщі забули досвіди історії. Вони дали новій державі найменш безпечніші кордони, які вона взагалі колись мала, на Заході й на Сході, кордони її середньовічної експанзії нетрівкі й які легко можуть бути зруйновані. Це добре видно було в 1920 р., і перестороги, яку дістала Европа в цю епоху, була ясна й абсолютно точна.“

Іде опис кордонів Польщі на сході в квітні 1920 р., і правдива характеристика боротьби за Галичину.

Щодо рад. держави, вона „в один час мала поважну небезпеку. Не багато їй бракувало, щоби втратити всю Україну, а з нею великі порти Чорного Моря, залізо, вугілля, цукор, хліб. Але піддержка антантою польських домагань щодо Галичини та Волині кинула українських націоналістів у обійми червоних, точнісенько, як колись Польща штовхнула козаччину до царя. Протягом двох століть одна й таж помилка повторилася. Забули — та чи знали це взагалі? — політичну аксіому, завжди точну на цих землях: все те, що має кольор польонізму — підоріва небезпечне й математично іде на користь Росії“.

Після цього іде вірна характеристика похо ду на Україну марш. Пілсудського з Петлюрою.

(Докінчення буде)

Що буде з Конґресом Укр. Інжинірів?

Нефортунне рішення, яке припинило велику організаційну працю.

Несповна перед роком відбувся в Подєбрадах з'їзд українських інжинірських організацій за кордоном та зробив неабияку роботу тим, що 1) створив Союз Укр. Інжинірських Організацій на еміґрації та 2) дав ініціятиву до скликання Конґресу Українських Інжинірів, в якому взялиб участь усі українські інжиніри поза СРСР, доручаючи переведення цього конґресу Українському Технічному Товариству у Львові. Цю ініціятиву привитали не тільки в кругах наших інжинірів, але також у цілому національному таборі нашого громадянства з радістю, вважаючи скликання такого конґресу великим кроком у нашій обєднуючій та консолідаційній роботі.

Українське Технічне Товариство у Львові створило окрему Орґанізаційну Комісію для підготовки конґресу, яка після праці довгих місяців зав'язала контакт з усіма українськими інжинірськими орґанізаціями, розкиненими по всьому світі (Арґентина, Злучені Держави Півн. Америки, Франція, Чехословаччина, Німеччина, Румунія, Бельгія, Польща і т. д.), приготовила після довшої переписки правильник конґрсу і проєкти статуту Федерації Укр. Інжинірів, що мала бути створена на цьому конґресі. Створення такої федерації булоб неабияким досягненням, бо воно зв'язалоб поверх 1.000 наших інжинірів з цілого світу (поза СРСР) в одну могутню орґанізацію. Крім цього Орґанізаційна Комісія добула у влади дозвіл на відбуття Конґресу Укр. Інжинірів у Львові, що теж має велике значіння.

Одначе, не зважаючи на все, перед інжинірами ще досі стоїть питання: бути чи не бути Конґресові Укр. Інжинірів? Чому? А тому, бо на Загальних Зборах Укр. Технічного Товариства, які відбулися в березні ц. р. принято 18 голосами проти 12, при 8, що стрималися від голосування (а У. Т. Т. нараховує поверх 400 членів, з чого коло 100 мешкає стало у Львові!!!), постанову, що на конґрес слід просити теж делєґатів з Радянської України. Коли така ухвала перейшла, то стало ясним, що при теперішніх умовинах в СРСР прийдуть звідти такі „делєґати", з якими національний світ не матиме чого сідати до одного стола. Тому теж не диво, що всі орґанізації укр. інжинірів з усіх країв запротестували рішуче проти такої постанови і рішили брати участь в конґресі тільки після зміни резолюції У. Т. Т., яку переведено на зборах поданим в горі дивним числом голосів.

Українське Технічне Товариство скликує для зміни цеї постанови про участь радянців в конґресі окремі надзвичайні загальні збори на неділю дня 6. грудня ц. р. і вони мають остаточно рішити питання, чи взагалі відбудеться Конґрес Укр. Інжинірів, а з тим і питання про те, чи буде створена Федерація Укр. Інжинірів, яка булаб зворотною точкою на шляху орґанізації нашого технічного світу. Треба підкреслити, що резолюція про участь радянців у конґресі це основне питання, яке для У. Т. Т. має не тільки значіння відносно конґресу і федерації, але й для дальшого розвитку життя У. Т. Т. взагалі. З нею не повинна погодитися ця переважаюча частина наших інжинірів, що не бажає немилої закраски радянофільства для У Т. Т. і вона повинна подбати, щоби на будуче такі справи не траплялися. А на черзі стоїть завдання про направлення похибки, яка стримує відбуття Конґресу Укр. Інжинірів. Бо аритметика в голосуванні на березневих зборах У. Т. Т. напевно не відповідає дійсному національному обличчу цього товариства.

Інжинір.

—o—

Перед конскрипцією.

БОРЩІВЩИНА.

10 комісарів-поляків, ані один українець.

В Глубічку, пов. Борщів, іменовано конскрипційними комісарями 8 поляків і 2 заступників — теж поляків.

Між заступниками є один панок, що зоветься Альбін Церковник, караний півторарічною вязницею за вбивство в 1926 р. Павла Томкованда.

ЗОЛОЧІВЩИНА.

Переписними комісарями — самі поляки!

Золочівське староство заіменувало було зразу всіх учителів-українців міста й повіту комісарями при загальнім переписі населення. Однак в останній хвилині, а саме 27. XI., візвало воно всіх тих учителів, щоби повідавали доручені їм переписні повновласти, іменуючи на їх місце комісарями польських студентів, урядовців і т. д.

На переписних комісарів зголосилась була теж через посла д-ра Я. Олесницького місцева українська молодь, головно студентство, однак староста заявив послові Олесницькому, що на переписних комісарів прийме тільки тих, щодо яких поліція не має ніяких замітів. В той спосіб відсунено українців від активної участи в переписі, — бож відомо, що поліція в Золочеві має — супроти кожного з молоді та зокрема для кожного українського студента — якесь „застереження".

—o—

Цьогорічні Свята Ощадности.

Т-во „Ощадність" у Львові проголосило в цьому році „Свято Ощадности" на день 8. листопаду ц. р. для міста Львова та місяці листопад і грудень 1931 р. і місяць січень 1932 р. для „Свят Ощадности" в краю.

На підставі цього Львівський Відділ Ощадности приготовив на день 8. листопаду ц. р. низку відчитів на тему „ощадности" для наших установ у Львові.

Тимчасом на той день ненадійно визначено похорони нашого визначного громадського діяча бл. п. д-ра Володимира Охримовича, в котрих взяли участь всі наші визначніші громадяни і тому в декількох установах відложено „Свято Ощадности" на пізніше.

Всежтаки в кількох місцях у Львові виголошено реферати на теми ощадности. І так: у Гр.-Кат. Духовній Семинарії у Львові відбулося зразкове „Свято Ощадности". Хто мав нагоду побувати в мурах цієї поважної нашої інституції — мусить ствердити, що попри зразковий порядок та дисципліну у найкращому того слова значінню — з кожного поступку пробуваючих і працюючих там осіб промовляє до нас висока культура. Ректорат цієї установи під проводом Впр. Ректора о. д-ра Йосифа Сліпого — має справді небуденні заслуги.

У великій, гарно прибраній салі зібралось точно в означеній годині кількасот питомців-студентів Богословської Академії усіх років — враз з представниками ректорату. Ректор о. д-р Йосиф Сліпий привитав короткою, щирою промовою референта, голову Надзірної Ради Т-ва „Ощадність", адвоката д-ра Михайла Волошина за запросив до виголошення реферату.

Д-р Михайло Волошин подякувавши за запросини — виголосив 1-годинний реферат на тему пропаганди ощадности. Референт на вступі підчеркнув, що промовляє до слухачів не як до звичайних громадян, яких щойно треба навертати і переконувати про слушність клича ощадности, але як до майбутніх провідників і безпосередніх учителів мас свого народу, які мають стати місіонарами пропаганди ощадности, цього одинокого джерела нашого національного добробуту.

Референт перейшов відтак історично визначну ролю зорганізованої церкви на економічному полі від середних віків до найновіших часів — згадуючи про Corpus iuris canonici, каноністів, Тому з Аквіну, францісканів та заложені ними установи кредитові montes pietatis. Підчеркнув основні тези науки економії про ощадність у всіх ділянках економічного життя і представив розвій та висліди змагань в тому напрямі по катастрофі великої всесвітньої війни — почавши від міжнародного конґресу ощадности в Міляно у 1924 р. Далі представив референт висліди орґанізаційної нашої роботи в тому ділі та заснування т-ва „Ощадність", пригадавши резолюції перших загальних зборів т-ва „Ощадність" з 1927 року, згадуючи усіх діячів основників та склад першої Надзірної Ради і Дирекції т-ва „Ощадність".

Відтак цікавими і богатомовними цифрами і статистичним датами виказав референт наглядно великий поступ у загальних досягненнях, у щадничих вкладках усіх наших кооперативних та інших установ, зіставляючи загальну суму з часу перед заснуванням т-ва „Ощадність" із сумою, виказаною статистичним бюром Ревізійного Союзу Українських Кооператив по кінець 1930 року, що доходить до 20 міл. зол.

Накінець референт занявся питанням забезпеки щадничих вкладок, питанням фундації банкнотів — та причинами хитань т. зв. твердих валют — при чому підкреслив шкідливість податливости незорієнтованих мас на ширенні нераз з розмислом невідповідальними чинниками панічних кличів, — бо паніка, втрата довіря до своїх інституцій і безглузні руни — це прояви гістеричні і нездорові, яких економічне життя взагалі, а наше, що побудоване виключно на власних силах, зосібна — дуже не терпить. Проти надзвичайних катастроф, як воєнні знищення, землетруси і т. п., годі належито забезпечитись — але проти загрожуючих шкід із сподіваних конюнктур треба зріло і розважно обдумати засоби оборони, а не йти нагально і на сліпо, бо це часто приносить ще більші втрати.

Кличем про потребу самовистарчальности і незалежности економічного життя, як першої і найголовнішої передумови добробуту кожного народу — закінчив референт — д-р Михайло Волошин свій реферат, якого вислухали інтеліґентні і вдячні слухачі з великою увагою й заінтересуванням.

У Союзі Українських Купців виголосив реферат про ощадність інж. Евген Храпливий, в якому крім ощадности гроша, обговорив ощадність у веденні підприємства, головно купецького, на основі праць: **Taylor'a, Le Chatelieur'a і Fayol'a.**

Ця справа зацікавила присутніх і вони в свій час звернулися до т-ва „Ощадність", щоби воно уладило в Союзі Українських Купців низку викладів на тему ощадности в підприємстві через введення доцільної орґанізації праці. Треба додати, що Український Торг. Пром. Банк у Львові ввів у себе примусову ощадність для членів Союзу Українських Купців.

Свято „Ощадности" в чит. „Просвіти" на **стрийській дільниці,** на котрім реферував **п.** Захар Рудик, нач. бухгальтер Центросоюзу, відбулося дня 22. листопаду ц. р. при участи около 250 громадян.

Далі звіти зі свят „Ощадности" будуть оголошені пізніше. При цій нагоді Управа Т-ва „Ощадність" просить, щоби ті установи у Львові і в краю, де відбулися вже свята „Ощадности", зглядно ті Вп. пп. референти, котрі виголошували на них свої виклади, та які досі не повідомили про цо т-во „Ощадність", — подали **докладні звіти** з відбутих свят „Ощадности" можливо найскорше на адресу: Товариство „Ощадність" — Львів, Ринок 10/I.

—o—

В руки чужинців.

БОРИСЛАВ, 29. XI. ПАТ. Швайцарське нафтове т-во „Терма" звернулося до громади Модрича, пов. Дрогобич, з пропозицією виндержавити йому громадські терени на 25 років за для експльоатації нафти. Громадська рада Модрича згодилася на це і з весною 1932 р. розпічнуться верчення.

Під напором комуністів.

ДАНЦІҐ, 29. XI. ПАТ. Сенат оголосив виложення листи до складання підписів горожанами, управненими до голосування, за розвязанням данціґського сойму. Це внесення висунули комуністи, піддержані соціялістами, а для осягнення обовязуючої сили треба 20.000 голосів Час складання підписів від 15. до 19. грудня ц. р.

Таємні пожежі на анґл. кораблях.

ЛЬОНДОН, 29. XI. ПАТ. Корабель „Дюк оф Лестер", на якім вибухнула пожежа як доплив до Гейсгем, знищений зовсім. Тому тиждень була загадочна пожежа на кораблі „Бермуда" у Белфесті.

Напад на жидівських студентів.

ВІДЕНЬ, 29. XI. ПАТ. Перед будинком університету вибухнули в суботу студентські заворушення. Націоналістичні студенти напали на групу жидівських студентів і двох тяжко поранили. Один скалічений тяжко в око, другому зломили ніс. Поліція зробила край бійці й арештувала двох напасників.

—o—

Заговір на Мадярщині.

БУДАПЕШТ, 29. XI. ПАТ. У звязку з останніми арештуваннями слідча влада заявляє, що поліція від довшого часу знала про істнування тайної організації й на основі добутих інформацій арештувала ряд підозрілих осіб. Організація обіймає людей з ріжними політичними переконаннями. Кружить чутка, що завданням організації було проклямувати диктатуру з радикальною програмою. Цілий рух не має більшого значіння, хіба, що слідство викриє, що за ц'єю незадою акцією стоять якісь поважніші чинники.

БУДАПЕШТ, 30. XI. ПАТ. В інтересі слідства влада не хоче покищо виявити ближчих подробиць з викритої афери. Не подає теж назвищ арештованих осіб. Деякі газети подали, що між арештованими находиться бувший посол Будварі, 2 емеритовані генерали Гайц і Райц та лідич Франц Кіш. Однак ця інформація показалася неправдивою, бо згадані особи не арештовані. Між арештованими нема взагалі знатних осіб. Є це здебільша люди, карані в початковому періоді консолідації краю в 1920 р., як адв. Чабга, шофер Гохмец та інші особи без значіння. Арештовано поверх 40 осіб. Досі стверджено, що заговір мав за меті опанувати публичні будинки, викликати заколот в адміністрації та поважні заворушення.

—с—

Манджурський конфлікт на Раді Союзу Народів.

ПАРИЖ, 29. XI. ПАТ. В суботу д-р Ше, виголосивши довгу промову, намагався долати до проєкту резолюції в справі манджурського конфлікту клявзулю, що визначує дату евакуації. З огляду на спротив Ради Союзу д-р Ше запропонував залишити в тексті резолюції преклюзивну дату клявзулі ін бляно. У відповідь на це Рада запропонувала, щоби комісія, висилана для розгляду в Манджурії, предложила звіт не з військових рухів, але з розвитку безпеки на місцях. Д-р Ше має негайно вислати цю пропозицію напкінському урядові.

ПАРИЖ, 30. XI. ПАТ. Комітет Трьох і Комітет Дванацятьох радили вчора над текстом резолюції. Комітет предложив японському делегатові зміни, які на домагання китайського делегата д-ра Ше введено до резолюції. Японський делегат висунув кілька заміток, що не мають принципіяльного характеру. Тому, що д-р Ше звернувся до свого уряду за інструкціями і відповіді надійдуть аж завтра, оконечний текст резолюції буде готов у найкращому випадку аж у вівторок.

Білянс праці Союзу Народів.

ПАРИЖ, 30. XI. ПАТ. Сьогодні розпочався третій тиждень нарад Союзу Народів, що мають на меті найти спосіб зліквідування китайсько-японського конфлікту. Французька преса переводить з того приводу білянс того, що Рада Союзу зробила досі в цій справі. Не треба жадати від неї — пише Л'Евр" — більше, ніж вона може зробити. Очевидно можна жаліти з тої причини, але коли хочемо, щоби Союз Народів істнував і розвивався, то не можемо йти на руку його противникам, засуджуючи його на безділність надмірними вимогами. В теперішньому японсько-китайському конфлікті роля Союзу могла зводитися тільки до погодження обох сторін. Отже Рада Союзу осягнула від Японії безсумнівні уступки у відношенні до її 5 принципових точок. Тепер Китай повинен причинитися зі свого боку до оконечного поладнання конфлікту, а крім того слід вияснити, чи Японія спроможна спонукати своїх вождів до пошанування принятих зобовязань.

Пора відобрати кольонії!

БЕРЛІН, 30. XI. ПАТ. Бувший президент Державного Банку д-р Шахт виголосив на зборах німецького кольоніяльного товариства в Кольонії промову, в якій між іншим підкреслив, що теперішня кріза дає Німеччині найкращу нагоду розпочати акцію за відобрання заморських кольоній. Проблема німецьких кольоніяльних земель в заморських краях має велике політичне й господарське значіння, даючи Німеччині змогу діставати сировці із власних джерел.

Мирові настрої в Манджурії.

НЮ-ЙОРК, 30. XI. ПАТ. Одержано тут повідомлення, що японські війська концентруються та що цей рух розпочався біля залізничої лінії в напрямі Кін-Чав. Не стверджено ніяких нападів з боку китайців. Французький обсерватор находиться в Кін-Чав. Він напирає, щоби команда японських військ навязала звязок з невтральними обсерваторами.

ПАРИЖ, 30. XI. ПАТ. Міністр Бріян дістав від Йошізави письмо, яке стверджує, що Китай вивів свої війська із Чан-Кай-Квай, задержуючи там тільки адміністраційну й поліційну владу. Японія схильна згодитися на те, щоби японські війська не займали полоси, евакуованої китайцями, з виїмком наглих випадків. Японський уряд заявляє, що готов наказати місцевій владі, щоб навязала переговори з китайцями в цій справі.

ЦІЦІКАР, 30. XI. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє, що на основі нестверджених досі вістей генерал Маа посувається з 3.000 вояків з Гаймону на Ціцікар.

Францiя проти чужих робітників.

Комісія праці у французькому парляменті приняла текст резолюції, що здержує іміграцію заграничних робітників до часу, аж уряд видасть декрет, яким управильнить акцію боротьби з безробіттям.

Японці пробують порозуміти́ся з китайцями.

ТОКІО, 30. XI. ПАТ. Японський шарж д'афер в Шангаю має зложити візиту китайському міністрові закордонних справ у Нанкіні, щоб обговорити з ним справу утворення невтральної полоси.

Еріо про допомогу Німеччині.

В часописі „Ля Демократ" Еріо звернув увагу французької публичної опінії на небезпеку, яка грозить від кредитування в користь Німеччини, що говорить багато про свою біду, а на ділі бє Англію, Америку та Францію експортом фабричних продуктів. Французький промисл потребує також кредитів. Французькі жертви в ділянці продукції й ощадности збогатили тільки міжнародніх спекулянтів. Сама тільки пропозиція Гувера коштувала Францію 2 міліярди, а зате розвинувся гітлерівський рух. В часі, коли йдуть французько-німецькі переговори, годимося допомогти зубожілій частині німецького народу, але не хочемо скріпляти на власну некорисить німецького індустріялізму, того суперкапіталізму, що користується французькими кредитами, щоб давати позички більшовикам. Корисніше для Франції було би позичати безпосередньо Радянщині за замовлення. Не годимося на політику, що зробила з Франції збірну точку всіх демпінгових акцій.

ОСТАННІ ВІСТИ

ВІДКИКИНЕННЯ ВИБ. ПРОТЕСТІВ.

Найв. Суд у Варшаві відкинув 4 протести проти сойм. виборів в 64. окр. (Свенцяни, Браслав, Дуниловичі, Дзісна), а в справі 5 протестів переслухають тих, що підписали лісти зголошених кандидатів.

МІН. МАРІНКОВИЧ У ПОЛЬЩІ.

1. грудня приїздить до Польщі міністр закордонних справ Югославії Марінкович. 2. грудня буде у президента держави та в мін. Залеського. В четвер буде в Кракові.

КОНФЛІКТ ГІНДЕНБУРГА З ПРЕМ. ПРУСІЇ.

БЕРЛІН, 30. XI. ПАТ. На конгресі кооператив в Свінемінде не встав із місця пруський мін. фін. Клепер, коли у салю війшов ген. Макензен, хоч усі його витали. Наслідком інтервенції правиці през. Гінденбург у листі до канцл. Брінінга назвав поведення міністра образою пруської армії. У тім листі Гінденбург домагається теж, щоби пруський уряд повчив держ. службовців, аби таке не повторилося. Пруський премієр Бравн не хотів займатися тією справою. Колиж канцл. Брінінг став настоювати, щоби видано згадану інструкцію, прем. Бравн заявив, що не видасть службовцям приказу, аби вставали з місць перед бувш. генералами ц.с. армії. В справі того інциденту внесли інтерпеляцію в пруськім соймі.

Берестейський процес.

(31-ий день.)

У понеділок зізнавали відводові свідки обв. Мастека, покликані задля того, щоби збити закиди, начеб Мастек у Варшаві в розмові із головою делегації данцігських залізничників Лондзіном обидив польську державу.

Св. Лесневський бувш. бурмістр Островя. З уряду скинув свідка воєвода Кірст. Проти того зареагував Дібоа як посол. З того часу Кірст став переслідувати членів ППС. Знищив не лише свідка, а й його родину. Передтим Кірст старався здобути ласку в ППС. У своїм повіті Кірст побудував за гром. гроші 13 памятників.

Св. *Воєвода* та *Грильовський* твердять, що Мастек узагалі не говорив із Лондзіном. *Прокуратор* питається св. Грильовського, як це погодити із старопольською гостинністю, що Мастек і свідок не хотіли засісти до стола з Лондзіном. *Св.:* Бо не конче мусів сидіти при одним столі з усіми поляками.

Обв. Мастек заявляє, що Лондзіна не знає і досі його не бачив. Колиб він був тут на салі, обв. не міг би вказати його. Лондзін хотів на обв. пімститися за те, що обв. сказав у ресторані, що не має приємности сидіти з ним разом, бо чув про закиди проти нього за невідповідну поведінку залізничників у відношенні до німців. Лондзін зробив зі себе патріота, зголошуючися на свідка після 19 місяців. Думав, що обв. вже не вийде з Берестя й не могтиме напятнувати його брехонь. Раз Костек-Бернацький сказав до обв.: „Ви завеселі, а не забувайте, що не всі вийдуть відтіля, не всі кинуть мури Берестя!" Вкінці обв. заявляє, що Лондзін очорненням його супроти всієї Польщі заподіяв йому більшу трагедію, ніж сам побут у Берестї.

Дальше зізнавав св. *Максамінь*, бувш. голова союзу транспортовців. *Прокуратор* заявляє, що свідок висилав за кордон листи, в яких писав, що в Польщі є „лайдацькі методи" і показує фотографії листів. *Адв. Новодворський* каже, що ті листи не мають значіння, бо писані ще в травні та червні 1930 р. *Адв. Гонігвіль* звертає увагу, що в Польщі є обовязок листової тайни, карний кодекс передбачує лише деякі умовини, що лист тайну можна нарушити. Характеристичне є, як ці листи дісталися до влади безпеченства. *Обор. Ярош* зазначує, що Мастек дістав саме листа з Данцігу; лист той отворили, а потім наліпили на ньому карточку, буцім то він був ушкоджений. Обв. *Цьолкош* дає адв. Ляндавові кілька таких коверт. *Прок. Грабовський* каже з осміхом, що ППС має цю хибу, що там є такі непевні люди, які можуть доручити листи поліції. Пос. *Прагер*: Не позволю обкидати болотом партію. То від нас приходять до нас люди, а не від нас до поліції. *Предс.* повідомляє, що суд наложив на обв. Прагера та Дібоа кару по 100 зол. за невідповідну поведінку. Прок. *Грабовський* заявляє, що листів не викрадено, лише просто принесла їх непевна людина. Нач. вид. безпеки Лісовський може сказати, хто приніс листи. Обор. *Гонігвіль:* Чи п. прокуратор вносить переслухати нач. Лісовського? *Прок.:* Ні. *Обор.:* Коли так, то я скажу, що листову тайну нарушено. *Дібоа* стверджує, що Бочковський, Буравський та Тульо працювали насамперед у поліції і їх наслали до партії.

Опісля зізнавав свідок бувш. пос. **Квапінський** про краківський конгрес і про ролю бувш. пос. Мастека на цьому конгресі. Говорив теж про ролю Пілсудського перед 25 літами. Каже, що Пілсудський був головою центр. боєвого виділу, кермував терористичною акцією і т. д. Пілсудський жив у Кракові, а св. і інші робили. Т. зв. історичні поправки Пілсудського не є точні. Пілсудський брав участь лише в нападі на Безданах. Під Роговом брав участь свідок під проводом Монтвіла, кермував теж відворотом.. Адв. **Березон** питається, чому Пілсудський брав участь у нападі на Бездани. Чи не сказав на засіданні, що треба всіх втягнути до акції на першу лінію. **Предс.** не позволяє свідкові відповісти на це питання й оголошує півгодинну перерву.

Після перерви оборона зреклася переслухання кількох свідків. Опісля зізнавав св. сен. **Копцінський.** Каже, що завданням ТУР-у (т-во університетів робітничих) є освіта. ТУР має ок. 10 тис. членів.

У середу зізнаватиме бувш. віцепремієр Тугут (голова масонських льож у Польщі) та сен. Струг.

ПІЛСУДСЬКИЙ ЗІЗНАВАТИМЕ В ПРОЦЕСІ.

Є чутки, що прок. Равце та Грабовський зголосять внесення покликати на свідків міністра військових справ Пілсудського, Складковського, Славека, Дзядоша.

КОРФАНТИ СКАРЖИТЬ ПРОКУРАТОРА.

Іменем сен. Корфантого вносить скаргу до [illegible] кан Новодворський проти прокуратора Грабовського на осн. § 531. за те, що прокуратор ужив слів „сумнівний патріотизм".

В роковини сецесії українських студентів.

Для вшанування памяти 30-ліття сецесії Українського Студентства з Львівських Високих Шкіл відбудеться у вівторок 1. грудня 1931 р. *Зізд Сецесіоністів* з ось якою програмою:

1) Год. 8.30: Поминальна Служба Божа й Панахида за Покійних Сецесіоністів в Архикатедральнім Храмі св. Юра;

2) Год. 12.30: Святочна Академія у Великій Залі Муз. Інст. ім. Лисенка (вул. Шашкевича 5) з ласкавою участю проф. д-ра В. Старосольського, оперового співака д-ра В. Юстіні-Тисяка, проф. д-ра Н. Нижанковського, бандуриста Д. Ґонти, Акад. хору „Бандурист", рецитаторки Н. Юрчинської, декляматора студ. М. Драгана та студ. А. Романюка;

3) Год. 18-та: Чайний Вечір в Авлі Акад. Дому (вул. Супінського 21) для Учасників Зїзду і Делегатів усіх Студ. Організацій.

Осібні запрошення висилається лише тим П. Т. Сецесіоністам, які вже надіслали свої адреси до Ініціятивного Комітету. Всіх тих інших П. Т. Сецесіоністів проситься цим шляхом взяти участь і ласкаво зголосити своє прибуття. Зголошення присилати на адресу студ. Д. Грицая — Львів, Супінського 21. Акад. Дім.

До участи в Поминальній Службі Божій і Панахиді проситься все Українське Громадянство!

ЗА КОМІТЕТ СЕЦЕСІОНІСТІВ:
Д-р Т. Бурачинський, Д-р Л. Ганкевич, Д-р В. Старосольський.

ЗА КОМІТЕТ СТУДЕНТІВ:
Д. Грицай, В. Дороцький, В. М. Янів.

НОВИНКИ

— **Д-р Ф. Дей захворів.** Пишуть нам з Льондону: В Льондоні захворів дуже важко на серцевий удар д-р Ф. Дей, знаний приятель українців. Перебуваючи в Галичині підчас „пацифікації", хоч сам хворий, виїхав був у спацифіковані села, щоби подати лікарську поміч тим, які її потрібували. Д-р Дей знаний також українцям Канади, бо він сам канадієць і перебував передше у Вінніпеґу. В переїзді до Америки д-р Дей зступив до Льондону і там нагло захворів. Відвідуючи Українське Бюро, дня 12. листопаду в гостинній кімнаті Бюра дістав серцевий удар. Управа Бюра покликала відразу кількох лікарів-спеціялістів, які теж сконстатували удар серця, не даючи майже ніякої надії на видужання. Управа Бюра телефонічно повідомила про це сестру д-ра Дея, яка живе в Злуч. Державах. Тимчасом стан здоровля д-ра Дея поліпшився несподівано настільки, що лікарі дозволили його перенести з долівки, де він нерухомо перележав два дні, на імпровізоване ліжко в тій-же кімнаті Бюра. Слідуючі дні принесли дальшу полекшу, хоч не зменшили небезпеки катастрофи. Лікарі надіються, що все таки буде можна незабаром перенести недужого до лічниці, якщо стан здоровля не погіршиться. Слід зазначити, що високий комісар Канади (заступник Домінії в Льондоні) щодня довідується про стан здоровля д-ра Дея, таксамо як багато членів парляменту, його особистих знайомих.

— **Українські листівки.** Головна Управа „Рідної Школи" видала канцелярійні листівки з малюнками будинків фахових шкіл „Рідної Школи", на будову яких оце ведеться збірка. Малюнки поміщені на адресовій сторінці листівок так, що є багато вільного місця до писання. Ціна цих листівок 2 сот. Набути можна їх у книгарні „Рідної Школи" у Львові, вул. Сикстуська 20. Для пропаґанди ідеї українського фахового шкільництва повинні всі українські громадяни та установи писати на цих кореспондентках.

— **До чого доводить ворожнеча!** Як нас інформують з Югославії, на днях переводила білгородська поліція ревізію у голови та секретаря тутешньої „Просвіти", як також і помешканні б. членів „Просвіти". Це сталося, як кажуть, на донос одного з ном управи та відіграває немалу ролю в житті самої „Просвіти". Про підклад цього гидкого доносу не беремося писати, бо не бажаємо ще більше робити роздору, який панує в Білгороді між українськими організаціями а й поодинокими людьми. Зазначуємо лише, що коли й дальше повторятимуться подібні історії, то це буде загибелю вже й так чисельно маленьких та слабеньких українських організацій у Білгороді. — **Білгородець.**

— **Примірні села.** Громадяни села Вербиця, пов. Рава Руська, здеклярували на внутрішню позичку „Просвіти суму 350 зол., з чого виплатили готівкою 64 зол. Як відомо, повіт Рава Руська належить до найбідніших околиць нашого краю. — Громадяни села Васючин, повіт Рогатин, здеклярували на позичку „Просвіті" 200 зол. з чого виплатили готівкою 75 зол. і кличуть до підписання позички всі читальні рогатинського повіту. Члени Виділу чит. „Просвіти" в Миклашеві, повіт Львів, здеклярували враз з читальнею 65 зол. платних 15. XI. і 30. XII. ц. р. Ці відірвані приміри доказують, як поважно і по громадянськи поставилось наше селянство до допомоги „Просвіті".

— **Вибух нафтяної ропи в Бориславщині.** У Східниці біля Борислава вибухнула нафтяна ропа у збірнику ф-и „Земні Ґази". Робітник Данило Пласківняк намагався розморозити горіючим смолоскипом проводи близько збірника. Це було причиною нещастя: ропа вибухнула; збірник зовсім знищений. Підчас вибуху загинув Пласківняк, його кинуло 150 м. до гори та пошарпало в кавалки, рештки його тіла (без рук і ніг) найшли у віддалі 80 м. від місця вибуху. Другий робітник Слуцький, що працював із ним разом, вирятувався. На місце вибуху пішла судово-слідча комісія.

— **Із краєвої хроніки.** В Молодові біля Любачева повбивали грабіжники Сайфера, його жінку Хану, 22-літню Дору та 17-літнього Якова — його дітей. — Підозрівала свого чоловіка за зраду та підпалила йому хазяйство в Жиравці під Львовом. — 21 обвинувачених за незаконне вироблювання посад при залізниці засудив львівський суд на кару від 1 і пів року до 14 днів тюрми; збірний присуд 6 літ тюрми; 7 обвинувачених увільнив. — Вибух гранати поранив Івана Порубського з Дибавки, перемиського повіту. — Станиславівська поліція арештувала власника складниці товарів Б. Рудля; недобір фірми сягнув 1,000.000 зол. — Перемиський суд увільнив обвинувачену в задушенні власної дитини Фр. Климковську. — У Станиславові застрілився безробітний Степан Давидович. — Вчора рятункове поготівля робило перевязки трьом першим жертвам морозу у Львові.

— **Польське військо в Румунії.** „Таґеспост" пише, що поголоска про перебування польського війська в Румунії виявилася правдомовною, але розходиться лише про виміну малих військових відділів між Польщею та Румунією з науково-військовою мапою.

— **По широкому світі.** Фінляндський парлямент постановив на 1932 р. обнизити на 10 проц. платню урядовцям і на 5 проц. тим, що мають сімю. — У Ляйпціґу влаштували студенти демонстрацію за диктатурою; д-р Бомен-Штед виголосив політичний виклад: „Від диктатури до незалежности".— Американський пароплав впав на піскову лаву біля Дамдженес у гр. Кент (Англія). Два лоцманські кораблики вирятували його з небезпеки. — Американський корабель „Герман Фреш" зударився з другим на повному морі; прибережні кораблі виїхали на рятунок. — Обнизили посольську плату в Фінляндії. — В Фінляндії хоче „Червоний Хрест" біля шляхів влаштувати рятункове поготівля.

— **Б. король Альфонс XIII. про постанову кортезів.** Співробітник „Журналю" Жео Льондон поїхав до Фонтенебльо, щоби з уст б. короля Альфонса XIII. довідатися, що він думає про постанову кортезів, яка визнала його державним зрадником. Особистий секретар короля маркіз Торрес відмовив рішучо авдієнції в короля: „Король постановив не складати ніяких політичних заяв підчас свого побуту на чужині. Вчора ми відмовили авдієнції журналістові, що нарочно приїхав із Швеції". У ту саму хвилину появився в кімнатії Альфонс XIII., що вибирався з родиною до церкви. Він сказав: „Від тої хвилини, коли я покинув рідну країну, став звичайним громадянином. Ніяке пережиття не приведе мене до зломання постанови мовчати. На вигнанні я та моя сімя маємо лише одно почування: любов до Еспанії".

— **Завіщання проф. Семпсона.** Проф. Семпсон із Ліверпуля мав у житті лише три пристрасти: науку, гори Уельсу та циган, яким завидував їхнього скитальчого життя. Підчас університетських ферій професор ставав альпіністом, або шлявся шляхами Англії з циганами, які знали й любили вченого. Недавно проф. Семсон помер. У свому завіщанні він написав: „Бажаю, щоби моє тіло спалили у крематорії, а попіл розвіяли за вітром з високої гори"... Волю покійника свято виповнив його найближчий друг, англійський мистець, Авґуст Джон. У день спалення тіла з усіх сторін Уельсу в домі покійника зійшлися цигани. Авґуст Джон виніс урну з попелом, цигани заспівали хором похоронну пісню. Заскигліли, заголосили скрипки, вдарили літаври... Небуденний похоронний похід посунув у гори. Після півторигодинного походу винесли урну на вершок гори,, що його дуже часто відвідував покійник. Мистець відкрив урну та висипав попіл; вітер підхопив попіл та розніс його без сліду... Авґуст Джон сказав кілька слів про те, що душа покійника лишиться назавжди в улюблених горах Уельсу; цигани знову заграли похоронний марш.

— **Спростування.** З канцелярії адв. д-ра Андрія Матковського (Баторія ч. 7) одержуємо таке спростування: У 243-ому числі „Діла" з 29. жовтня 1931. появилася новинка п. з.: „Погрожують, що битимуть шиби за наліпки „Р. Ш.", в якій закинено, що: „людці, запаморочені ненавистю до всього, що українське, — ходять по українських громадянах Личаківської дільниці Львова та погрожують, що битимуть шиби там, де є наліпки „Р. Ш." Між іншим ходить із такими погрозами командант „Стшельца" на Ялівці". — Тому, що командантом „Стшельца" на Ялівці є мій клієнт Евг. Мончка, прохаю на основі пар. 19. пресового закону в імені мого клієнта помістити в найближчому числі „Діла" таке спростування: „Неправда, буцімто командант „Стшельца" на Ялівці ходив із поголосками (хіба „погрозами"? — ред.) по українських громадянах Личаківської дільниці, що будуть бити шиби з наліпками „Рідної Школи", — а правда, що командант „Стшельца" на Ялівці ніколи до нікого з такими поголосками (?!) не ходив". (Слідує підпис).

З театру.

ЛЬВІВСЬКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР „ЦЬВІРКУН": *„ВСЕ ДЛЯ ІДЕЇ"* — ревія в 14 точках.

Виставлена під цим заголовком ревія „Цвіркуна" мала, поза дуже вдатними виступами балету і хору ревелерсів, такі новини: скечі „Зводник", „Анґажмент" і „Все для ідеї" („Балаґан", якого автором є артист Сорока, йшов уже на першій ревії „Цвіркуна"), нові (і старі) куплети п-і Орлян і перший по довшій перерві виступ арт. Нікітина, якого публика привитала гучними оплесками. Ціла програма того вечора була виконана дуже добре і подобалася розбавленим видцям загально, тому не дивно, що деякі точки треба було повторяти.

З нових скечів „Зводник" та „Анґажмент" переняті з чужих спен, автором скечу „Все для ідеї" є п. Роман Сливка, який одночасно написав під тим самим заголовком фінал. Як на першу спробу молодого автора вийшов його скеч доволі вдатно і в цьому напрямі п. Сливка міг би працювати дальше. Добре поле до попису мав у цьому скечі передовсім арт. Сорока, а дальше пп. Якимова, Сорокова, Гірняк і Гевко.

Солісти того вечора, п-і Орлян і п. Нікітин, причинилися теж у немалій мірі до оживлення програми. П-і Орлян співала інтеліґентно і прекрасно інтерпретувала ріжні веселі пісоньки, а п. Нікітин оповідав дотепи, співав італійські арії і пісні Вертінського (останню у власн. перекладі), співав у супроводі гавайської ґітари, грав на пилі і т. д. Словом: мистець на всі заставки!

Заповідав у першій половині п. Сливка, у другій п. Остоя.

І. Н.

Нові політичні процеси у Львові в грудні ц. р.

На воканді грудневої каденції присяглих суддів у Львові находяться м. ін. дві розправи за державну зраду проти українців. Перша починається в дні 2-го грудня п. р. проти *Андрія Данчевського* і товаришів зі Стрийщини. Обвинувачених боронять д-р Ст. Біляк, д-р Л. Ганкевич і д-р Старосольський. Дня 10. грудня п. р. починається перед тою самою лавою розправа проти *Василя Витвицького* і тов., обвинувачених за злочин з § 58.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 10 XI. п. р. за масло експортове та десерове [illegible] 1.30 зол., за [illegible] літру сметани 1.20 зол., копа [illegible], літру молока 24—25 сот. [illegible]

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Публій Вергілій Маро: ЕНЕЇДА. Зошит V. і VI. Стрий, 1931. У 2000-ліття народин поета переклав із латинської мови Михайло Білик.

ЖУРНАЛИ.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР. Р. XVII. Ч. 22 15. листопаду 1931.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Р. XI. Ч. 4. Грудень 1931 р.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. R. V. N XI. 1931.

ВІДРОДЖЕННЯ, орґан Українського Протиалькогольного Т-ва Р. IV. Ч. 11. 11. листопаду 1931.

ШАШКЕВИЧІВСЬКІ ВІСТИ. Квартальний орґан Т-ва ім. Марк. Шашкевича в Золочеві. Ч. 2. Р. I.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Кооператива Український Театр у Львові (театр ім. І. Тобілевича у Станиславові):

ЛЬВІВ. Саля Театру Ріжнородностей (Нар. Дім):

Середа, 2. XII. „Пурга“.
Четвер, 3. XII. „Жінка, що вбила“.
Пятниця, 4. XII. „Схоплення Сабінок“.
Субота, 5. XII. „Мина Мазайло“.
Неділя, 6. XII. „Церковна миш“ (год. 3. пополудні).
Неділя, 6. XII. „Гетьман Дорошенко“ (год. 7.30 вечором).

Білєти скорше набувати в Союзному Базарі.

Львівський Український Театр „Цвіркун“ саля Ремісничої Палати, Стрілецька площа 7):

Четвер 3. XI. 7.30 веч. „1+1=3“. Музична сатира двох невідомих авторів у 15 точках.

Театр Ріжнородностей:

Вівторок 1. грудня в год. 7.30 веч. „Штуба“, трохи комедії та трохи драми К. Левицького.

Середа, 2. грудня в годині 7.30 вечором **винятково в театрі великім „Штуба“**

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Світла великого міста“ (Чарлі Чаплін).

КАСІНО: „Натхнення“ (Грета Гарбо).

КОПЕРНИК: „Табу“, „Прикордонний леґіон“.

ЛЬВ: „Завойовник сердець“.

МАРУСЕНЬКА: „Табу“, „Прикордонний леґіон“.

МІРАЖ: „Рай для жінок“, „Дитина на гвалт“.

ОАЗА: „Хатина дядька Томи“ (звукова версія).

ПАЛЯС: „Леві та Сва“.

ПАН: „Біржа кохання“ (Марлена Дітріх).

ПАСАЖ: „Погоня в полумі“ (Уіліем Десмонд) ти додатки.

ПРОМІНЬ: „Еротикон“.

СОНЦЕ: „На пісках Сагари“.

СТИЛЬВЕ: Грета Гарбо як „Анна Хрісті“ та „Лаврі й Гарді“.

УРАН: „Приятель індіян“, „Королі пустині“.

ХИМЕРА: „А коли прийде хвилина розлуки“ (Діна Ґраллі).

Програма радіо.

Четвер 3. грудня 1931.

Ляйпціґ (259,3) 19·30 Концерт. **Брно** (341,7) 19·05 „Брат Прометея — Едісон“. **Льондон** (356,3) 21·15 Концерт. **Гамбурґ** (372,2) 19·55 Опера. **Букарешт** (394,2) 20·20 Концерт. **Сотенс** (403,8) „Кабарет успіху“. **Берлін** (419) Оперетка. **Рим** (441,2) 17·30 Концерт. **Лянгенберґ** (472,4) 18·20 „Проблема мистецтва“. **Праґа** (486,2) 20·00 Хор. **Міляно** (500,8) 20·35 Опера. **Відень** (516,4) 20·40 „Спогади з побуту на Радянщині“. **Мінхен** (532,9) 16.40 „Африка співає“. **Будапешт** (550,5) 20·50 Циганська музика. **Харків** (937,5) 14·30, 15·00, 20·00, 0·01 Концерти. **Ленінград** (1000) 19·30 Концерт. **Ослью** (1083) 20·30 Концерт. **Калюндборґ** (1153,8) 20·10 Концерт. **Москва** (1481) 16·00 Література.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа 2. грудня 1931.

Львів (381,7) 11·40 Перегляд краєвої преси ПАТ. 11·58 Час із Варшави. 13·10 Про погоду дня. 13·15 Господарська оповістка. 15·20 Грошева біржа. 15·45 „Глухонімі на світовій війні“. 16·20 Нелеґальна преса. 16·55 Навчання англійської мови. 17·10 Виклад. 17·35 Концерт. 18·50 Всячина. 19·15 Листування. 19·45 Радієвий щоденник. 20·00 Музичний фейлетон. 20·15 Хор. 20·45 Література. 21·00 Концерт. 22·40 Спортові новини. 23·45 „Дві російські літератури“. 23·00 Танкова музика. Грамофонові кружки: 12·10, 15·25, 16·00, 16·40, 19·30, 22·10.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Жертвуйте на будову церкви у Клепарові! Комітет будови церкви у Клепарові звертається за нашим посередництвом до всього українського населення Львова і до наших товариств та установ з горячим проханням причинитися своїми лептами до завершення будови церкви на тому передмісті. Комітет хотів би конче покрити дах церкви бляхою ще перед першим снігом і роботи в цьому напрямі вже розпочалися; на жаль, на дальше ведення тих робіт і на закупно бляхи не має в касі ані сотика. Тому віримо, що ніхто з наших громадян (-ок) у Львові не відмовить своєї **одноразової жертви на ту ціль і прийме радо збірщиків з Клепарова, які збиратимуть на свою церкву в найближчих днях на основі адрес нашого населення, доставлених Комітетові з Народньої Організації Українців міста Львова.** Поможіть усі завершити остаточно будову церкви у Клепарові.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Подяка.

Прибиті тяжким горем по смерти найдорожчого Мужа, Батька, Дідуня і Брата бл. п. д-ра Володимира Охримовича, який відійшов від нас по довгій і тяжкій недузі в дні 6. листопаду ц. р. почуваємося до обовязку зложити прилюдну подяку всім ВШнов. Громадянам, Установам, Товариствам, які відчули доймаючу втрату в особі Покійника і були ласкаві словом чи письмом зложити своє співчуття та своєю участю причинитися до звеличання сумного похоронного обряду.

Зокрема складаємо щиру подяку ВПанам лікарям д-рам Чернецькому, Пальчинському і Карановичеві за дбайливу опіку біля Покійного в часі Його довгої недуги. Хвальному Товариству „Дністер“, „Центробанкові“ і „Народній Касі“ в Заліщиках, що причинилися до влаштування похорону. Їх Преосвященству Епископові Кир Никиті за відправлення панахид і провід у похоронах і всьому Впр. Духовенству а саме ОО. крилошанам Пасєцькому, Кунцьому, Томовичеві, Ковальському, Громницькому, Лопатинському, Дзеровичеві, ОО. Василіянам, о. Гуркевичеві, о. Бучацькому, о. Дуткевичеві, о. Горчинському, о. Ладі, о. Семчишинові і о. Василівові за участь у похоронах. Зокрема о. ректорові д-рові Сліпому та хорові богословів за відправу панахиди в передпохоронний день. ВПоважаним Промовцям д-рові Костеві Левицькому, д-рові Горбачевському, о. крил. Лопатинському і відпор. Заліщицьким II. Батьківщини за підвесення нашими зараниковим дякуємо за підвесення на слуг Покійного для добра народу та за прощальні слова над могилою Покійного. ВПр. о. мітр. Базюкові, о. капл. Галинові і о. Т. Галущинському за відправу Служб Божих за душу Покійного, а всім репрезентантам Установ і Товариств, усім Приятелям, Товаришам і Знайомим та хорові п. Купчинського, що своєю участю в похоронах причинилися до звеличання того сумного обряду, складаємо сердечне Спасибі.

Жінка, Діти, Внуки і Родина.